

B E M U T A T J U K

PETER KOCÁK SZLOVÁK GRAFIKUSMŰVÉSZ

Peter Kocak: hidegtű C4/3

A szlovákiai Presov magyar nevén Eperjes történelmének számtalan mozzanata kapcsolódik a magyar múlthoz, de szlovák barátaink kultúrájának is hagyományos központja ez a szép fekvésű város. Napjainkra a kisgrafika egyik "szent helye" lett Eperjes. Az itt élő Peter Kocak grafikus igényes rézkarcai ugyanis a világ minden tája felé elviszik az alkotó nevét, a város hírnevét.

A művész 1961-ben született Kelet-Szlovákiában. Szakmai tanulmányait 1987-ben fejezte be a pozsonyi Szépművészeti Akadémia szabadgrafikai és illusztratori tanszakán.

Alig 20 éves, amikor 1981-ben első linómetszetű ex librisét elkészíti. Önarcképe szerepel ezen a lapon, amelyet azóta a könyvjegyek igényes sora követ. Sajat maga és családja tagjain kívül idővel a nemzetközi ex libris-élet számos kiválóságának neve szerepel főként C-technikával készült művein. (Ezek tulajdonosai közül elég csak ötletszerűen Chassaing, Pungs, Palmirani, Luc van den Briele, Panenka nevét megemlíteni.) Nemcsak gyűjti a japán és kínai kisgrafikát, hanem számos lapja viseli a Távol-kelet több neves gyűjtőjének nevét is.

A 2000-es esztendővel zárult alkotásjegyzékében mintegy 300 ex libris szerepel, amelyek technikája a linómetszettől a mélynyomás virtuóz változatosságáig terjed. Nem éri be azzal, hogy egyszerű hidegtű-eljárással valósítsa meg gazdag fantáziával elgondolt képi világát. Igen sokszor ugyanazon a lemezen több-féle technikát is alkalmaz, így nem ritka az olyan alkotása, amelyről legalább 3 eljárást tüntet fel az alkotásjegyzék. Néha ezen is tovább lép: az Op. 132. számú lapjának technikai jelzése: C2+C3+C5+C7.

Peter Kocak: hidegtű C4/2

Nagy erénye lapjainak színessége. Gyakori a lemezre vitt két szín, de a három színnel nyomott lapja sem ritka. Könyvjegyein időnként absztrakt képi világ jelenik meg, szívesen alkalmaz kalligráfiát is mondanivalóinak kifejezésére. Ha a realitás foglalkoztatja, keverednek ebben szürrealista elemek is, ahogy ezt a cikkünket kísérő illusztrációk is mutatják.

Munkásságát számos díj odaítélésével ismerte el a szakma. Első díjat nyert az 1994. évi kievi, az 1995. évi losonci, az 1996. évi vilniusi és az ugyanabban az évben megrendezett varsói nemzetközi pályázaton.

Peter Kocak: hidegtű C4/3

Újévi lapjával 1998-ban Szlovákia első díját érdemelte ki. Nemzetközi pályázatokon lapja "mention honorable" elismerést kapott 1993-ban Kievdben, 1995-ben Ostravában és 1996-ban az olaszországi Cueno-ban. 1997-ben érmet nyert Litvániában, ugyanakkor a lengyelországi Lublin város elnökének díját ítélték oda egyik fémmetszetének.

Alkotásaival eddig 37 külföldi kiállítson szerepelt.

Időszerűnek tartjuk, hogy munkásságát a magyar exlibris-barátok tábora is megismerje, lapjai a haza gyűteményekbe is bekerüljenek és magyar tulajdonosnevekkel is gyarapodjék tekintélyes alkotásjegyzéke.

A művész címe: Peter Kocak SL-080 01 Presov, Bajkalska 9., Szlovákia

Soós Imre

RÉTI ANDRÁS VILÁGA

A magyar grafikusok közép- és középkorához tartozik Réti András. Pályájának meghatározója a Pécsi Tanárképző Főiskolán kialakult grafikai műveltség és szakmai gyakorlat. A legkülönbözőbb technikai megoldásokkal próbálkozva igyekszik tetten érni a mai ember mindennapi problémáit és örömeit, oly módon, hogy sajátos technikai eszközeivel juttatja szóhoz az egyén, az ember és a saját világszemléletét, világerőtelmezését. E világerőtelmezés összefüggésben van a sámánok csodálatos világával. Minden esetben az alól az égig érő fa alól datálódik, ahol a magyar és a közép-európai pásztor kezdte az eredetmondát és amely alatt folytatta azt a dicsőséges sorozatot, ami a továbbélés mellett a nép, a nemzet fennmaradását, megerősödését és nem utolsósorban a széleskörű hely- és térfoglalást fogja egybe.

A kísérletező, a részletekben elmélyülő, mesélő kedvű Réti András időnként irracionálisan és groteszkül meséli el a történeteket egy-egy ex librisen is. Ábrázolásainak hangneme sokszor meghökkentő, sokszor kétségbeesítően távoli, mégis egy-egy mozzanatában mai, mához szóló. Mához szólását nem csupán hagyományos és modern technikai megoldásai révén hozza közel a nézőhöz, hanem azáltal is, hogy összekapcsolja az évezredek múlt idejét a jelennel, s közben egy-egy technikai megoldásával a jövő felé mutatva kíván maradandót alkotni.

Linóleummetszeteinek sajátos törvényszerűségeivel a mindennapok valóságát bontakoztatja ki. E sajátos törvényszerűség a sámán-világ és a bibliai eszmeiség összefüggésében és modern korunk ábrázolástechnikai módszereinek kapcsolatából épül és lesz előremutatóvá.

Rézkarcai és CAD (elektro vagy komputer grafika) technikával készült alkotásai csupán nyomtatékosítják, vizuálisan erősítik és még inkább érzékelhetővé teszik korunk, immár a 21. század, és világunk, emberlétünk sokszor nehezen átlátható, megélhető törvényszerűségeit. Korunk és világunk törvényszerűségei a "földön-túli szörnyek" felmutatásával arra a nagyon is valóságos eszmére mutatnak, hogy mi itt nagyon is földiek vagyunk. Komputer (CAD) grafikái a kísérletező művészt mutatják, aki a hagyományos, nemes technikák mellett a modern kor eszközeit is hajlandó önkifejezési eszközként az alkotás céljainak a szolgálatába állítani. Ezzel az eszközzel vonalas és festői hatásokat is elérve, kapcsolódik a múlthoz és jövőhöz egyaránt.

Ex librisein, különböző esztétikai minőségek mellett, a formanyelve is különféle, ez természetesen következik a műfaj sajátosságából, hiszen az ex libris személyre szabott, egyedi kell, hogy legyen.

Lapjai szerteágazó, bonyolult történeteket, izgalmas cselekményeket és nem utolsósorban az álom és a képzelet világát, olykor a valóság feletti, szürrealista dimenziók világát jelenítik meg. Az így keletkezett "görbe tükör" valóságunkat mutatja, a messzibe vesző múlt és a még láthatatlan jövő között. Kifejezési eszközeinek egyik esztétikai minőségét a groteszk és a rút

Réti András linómetszetei, X3

